

Goigs i cobles de la Mare de Déu de la Salut de la casa rectoral de l'església de Santa Eulàlia

El Papiol

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Carrer Mossen Rull, 8

Coordenades:

Latitud: 41.43797
Longitud: 2.01105
UTM Est (X): 417380
UTM Nord (Y): 4587850

Classificació

Número de fitxa 08158 - 184
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Modern Barroc Contemporani Popular
Segle XVIII-XIX
Any 1986
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Es segueixen cantant a l'ermita
Protecció Inexistent
Accés Restringit
Ús actual: Religios
Titularitat Pública

Fitxes associades:

[Imatge de la Mare de Déu de la Salut](#)
[Casa Rectoral/La Rectoria](#)
[Església parroquial de Santa Eulàlia](#)
[Goigs de Santa Eulàlia de Mèrida](#)
[Pas cobert](#)

Descripció

Composicions poètiques de caràcter popular dedicades a la Mare de Déu de la Salut del Papiol. Es canten col·lectivament, en el marc dels diversos actes religiosos de cert relleu, a fi de donar gràcies pels béns rebuts, o bé com a pregària per demanar la salut física o espiritual de la comunitat. Formalment, la composició poètica es presenta en versos heptasíl·labs. La primera i última estrofa tenen quatre versos i inclouen la tornada (els dos últims versos), que es van repetint al final de cada estrofa. La resta d'estrofes tenen vuit versos. Pel que fa a l'edició impresa dels goigs, tot seguit es descriuen les dos que es conserven a la rectoria de la parròquia de Santa Eulàlia del Papiol:

1. L'edició més antiga que es conserva, ha de correspondre als anys compresos entre 1750-1790, i en ella es fa esment al bisbe Diego de Astorga.

2. La segona edició, més moderna, és de la segona meitat del segle XIX (c. 1870-1890). Es transcriu el text recollit el 1926 pel Mossèn Frederic Martí Albanell (Martí Albanell, 1926:38-40):

"Goigs de Ntra. Sra. De la Salut. Puig ab titol conegut/sou dignament venerada:/siau la nostra advocada/Verge y Mare de Salut. Sou aquell velló sagrat,/figurat a Gedeón,/dels Sants Pares celebrat/per donar salut al món. Quan tot estava perdut/en lo cel fou decretat,/fos vostre titol honrat,/Verge y Mare de Salut

Lo arcàngel Sant Gabriel/ab prestesa singular,/promptament baixà del Cel/venint per anunciar:

Déu tenia previngut/per nosaltres la alegria,/tenint a Vós nit i dia/Verge i Mare de Salut.

Foreu Vós per titular/nou cents anys ha, venerada/en esta iglesia sagrada/per tradició singular:

Sentim molt lo haver perdut/tant temps vostra companyia,/puix sou Vós la nostra guia/Verge i Mare de Salut.

Los miracles que Vós feu/ab títol tant singular,/nos fan a Vós dedicar,/a la Salut com veheu:/Títol ja no conegut,/ara tots lo comprenem,/que sempre de Vós serem/Verge i Mare de Salut.

Lo doble reconegut/de aqueix temps tant dilatat,/penedintse del perdut,/devant Vós està postrat:

A Vós humilment acut,/perque li siau la guia/contra tota malaltia/Verge i Mare de Salut.

De tercianas i quartanas,/de febres i de tot mal,/sou Vós remey cordial:

Sempre vostre zel acut,/ab prestesa singular,/a la que parir voldrà/Verge i Mare de Salut.

Altres miracles Vós feu/si vostre favor demanam;/als lladres feu tenir peu;/deslliurau als qui su reclaman:

En lo mar haveu volgut/al qui en Vós ha confiat,/lliurantlo de tempestat,/Verge i Mare de Salut.

Permés de Déu es estat/bisbe de Astorga en Barcelona,/donantli la enhorabona,/obehint lo que ha manat:

que entre tots fos convingut/ser en lo altar col·locada/vostra imatge intitulada/Verge i Mare de Salut.

Puig de tots sou advocada/tenint per tots mals virtut;/ampareu al qui us reclama/Verge i Mare de Salut.

V. Ora pro nobis, Sta. Dei Genitrix.

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

OREMUS

Concede nos famulos tuos, quaesumus Domine/Deus, perpetua mentis et corporis sanitate gaudere,/et gloriosae beatae Mariae sempre virginis interces-/sione a presenti liberari tristitia, et aeterna perfrui/laetitia.

Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Observacions:

A la casa parroquial es conserven còpies de dues edicions d'aquest goigs (la primera amb una variant posterior), així com un facsímil fet amb motiu de l'aplec de la Mare de Déu de la Salut de l'any 2000.

Són d'autor desconegut. En relació a la música, existeix una versió musicada de Josep M. Queralt l'any

1986.

Pel que fa a la primera edició, els motius ornamentals són la imatge central de la Mare de Déu dempeus, vestida a la manera de finals del segle XVIII. La imatge porta el nen agafat de la mà esquerra i vara florida a la dreta. Tota aquesta escena està ubicada a l'interior d'una vinyeta rectangular, inserta dins d'un escenari amb cortines recollides a ambdós costats de la Mare de Déu, i al terra, rajoles rectangulars a dos colors. Flanquejant la vinyeta que hi ha a la capçalera del document, hi ha dos tabacs de vímet fi farcits de flors que generen la simetria de la capçalera de la composició. Un marc de xilografia, probablement de boix, decorat amb palmetes delimita tot el conjunt. La darrera línia fa referència al lloc d'impressió dels goigs: Barcelona: Per Bernat Pla Estamper, al carrer dels Cotoners.

Pel que fa a la segona edició, els motius ornamentals són la imatge central de la Mare de Déu dempeus, amb barret d'ales, vestida a la manera del segle XIX. La figura es recolza sobre núvols, i presenta al nen per davant seu (la mà que ho agafa és imperceptible). Tots dos porten sengles vares a les mans dretes: la de la Mare de Déu, amb ornaments florals. A sobre del cap de la Mare de Déu, hi ha el colom de l'esperit sant del qual es generen els raigs que cauen a sobre de les imatges. Tota aquesta escena està ubicada a l'interior d'una vinyeta rectangular, inserta en un escenari amb columnes de capitells decorats. Aquestes columnes que suporten un arc rebaixat, amb l'abillament de cortines recollides a ambdós costats de la Mare de Déu, i al terra, rajoles rectangulars a dos colors. Flanquejant la vinyeta que hi ha a la capçalera del document, hi ha sengles motius florals de grans dimensions, els quals generen la simetria de la capçalera de la composició. Un marc de xilografia, probablement de boix, amb motius florals, delimita tot el conjunt. Una franja vertical central, amb motius diferents al marc, però també florals, divideix en dos la composició poètica. Fora de les línies del marc, i per sota, s'obre la darrera línia en la que es fa referència al lloc d'impressió dels goigs: San Gervasi. Imp. De Torras, carrer de S. Eusebi, núm. 6.

Història

S'ignora l'origen d'aquestes composicions a la Mare de Déu de la Salut, tot i que pressuposant el seu culte com a mínim des del segle XIII en aquest indret, podria ser que ja existís des d'aquell moment. En general, per a tota Catalunya, la primera documentació d'aquest gènere poètic es troba al segle XIV (Crònica de Ramon Muntaner (1325-1328) i el primer text conegut de goigs en català és la Ballada dels goys de nostre dona en vulgar cathallan a ball redo, conservats al manuscrit del Llibre vermell de Montserrat (de final del segle XIV) (Pons, 1998).

Ni dels goigs ni les cobles se sap l'autor ni la data de les composicions. Pel que fa a les cobles probablement eren recitades amb entonació de cançoneta pels ermitans aun sortien a recaptar pels pobles de la rodalia. L'any 1926 mossèn Frederica Martí Albanell deia que s'havien fet divuit edicions dels Goigs, i vuit edicions de les cobles. Amb posterioritat se n'han fet algunes altres. De qualsevol manera les edicions dels goigs que es conserven a la casa rectoral són del segle XVIII i XIX., i la de les cobles, pels volts de 1760-1770.

Bibliografia

Jordà, J.M. (1998) Albirant la història de l'ermita de la Mare de Déu de la Salut del Papiol. El Papiol: Efadós.

Martí Albanell, Ms. F. (1926) Notes històriques del Papiol. Barcelona: Arts Gràfiques de Rigol i Cia.

Martí Albanell, Ms. F. (1926) Notes històriques del Papiol. Barcelona: Arts Gràfiques de Rigol i Cia,

Pons, A (1998) Exposició: Quin goig de goigs! Facultat de Biblioteconomia i Documentació. Universitat de Barcelona. [Http://bid.ub.edu/14pons.htm](http://bid.ub.edu/14pons.htm)

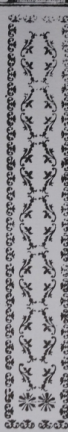
GOIGS
DE LA SALUT
en la sua Santa Ca-
del Papiol : y se fa
gon Diuenge
es lo Sant

DE N^{ra} S^a
QUE SE VENERA
pella, en la Hermita
la Festa per lo se-
de Setembre que
Nom de Maria.

Puix ab titol conegut
sou dignament venerada
siau la nostra advocada
Verge, y Mare de Salut.
Sou aquell vellò Sagrat,
figurat à Gedeon,
deis Santa Pares celebrat
per donar salut al Mon:
Quant tot estava perdut
en lo Cel·lous decretat,
fos vostre Titol honrat
Verge, y Mare de Salut.
Lo Archangel Sant Gabriel
ab prestea singular,
promptament baixà del Cel
venint per anunciar:
Deu tenia presingut
per nosaltres la alegria,
tenint à Vos nit, y dia
Verge, y Mare de Salut.
Foren Vos per Titular,
nou cens anys ha, venerada,
en esta Iglesia Sagrada
per tradició singular:
Sentim molt lo azer perdut,
tant temps vostre companyia,
puix sou Vos la nostra guia
Verge, y Mare de Salut.
Los Miracles que Vos feu
ab titol tant singular,
nos fan à Vos dedicar
à la Salut tem vehen:
Titol ja nò conegut
ara tots lo comprenem,
que sempre de Vos serem
Verge, y Mare de Salut.

Lo Poble regonegut,
de aqueix temps ran distat
pendente del perdut
devant Vos esta postat:
A Vos humilment acut,
perque li sia la guia,
contra tota malicia
Verge, y Mare de Salut.
De Tercianas, y Quartanas,
de Febres, y de tot mal,
en totas nostres desgras
sou Vos remey cordial:
Sempre nostre zel acut
ab prestea singular:
à la que parir voldrà
Verge, y Mare de Salut.
Altres Miracles Vos feu,
si vostre favor demana,
ais Liadres feu tenir peu
desliurai als quius reclaman:
En Mir hayeri socorregut
lo qui en Vos ha coniat,
desliurantlo de tempestat,
Verge, y Mare de Salut.
Permes de Deu es estat
Bisbe Astorga en Barcelona
donantli la enhora bona
obehint lo que ha manat:
Que entre tots los convingut
ser en lo Altar collocada
vostre Imatge intitulada
Verge, y Mare de Salut.
Puix de tota sou Advocada
tenint per tots mals virtut:
amparau al quius reclama
Verge, y Mare de Salut.

Oratio. Ora pro nobis Sancta Dei Genitrix. *ut. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.*

O R E M U S.

Concede nos famulos tuos, quæsumus Domine Deum perpetua mentis, & corporis sanita-
te gaudere, & gloriosam Beate Mariæ semper Virginis intercessionem, à præsentis
liberari tristitia, & æterna perfrui lætitia. Per Christum Dominum nostrum, &c.

Barcelona: Per BERNAT PLA Estamper, al carrer dels Cotoners.

Facsimil d'una edició antiga dels Goigs

APLEC DE LA MARE DE DÉU DE LA SALUT
EL PAPIOL, festa de la Salut de 2000

GOIGS DE NTRA. SRA. DE LA SALUT,

QUES VENERA EN LA
en la hermita
y se fa la festa per
setembre, que es lo

SUA SANTA CAPELLA,
del Papal,
lo segon diumenge de
sant Non de Maria.

Puig ab titol conegut
sua dignament venerada:
sua la nostra salvadora,
Verge y Mare de Salut.
Son aquell vello sagrat,
figurat á Genes,
dels sants Drets celebrat
per donar salut al nou;
Quas tot estat perdit
en lo cel fon decretat,
fos voste titol honorat,
Verge y Mare de Salut.
Lo arcàngel sant Gabriel
ab pretesa singular,
promptamen baix del cel
veniat per anunciar:
Deu fetsa pretingut
per nosaltres la alegria,
tenint á Vos nit y dia,
Verge y Mare de Salut.
Foren vos per titular,
nos conts sava la venerada
en esta iglesia sagrada
per tradició singular:
Sentim molt lo labor perdut
tant temps vostra companyia,
puig son Vos lo nostra guia,
Verge y Mare de Salut.
Los miracles que Vos fetsa
ab titol tan singular,
nos fan á Vos dedicar,
á la Salut com vobes;
Titul ja no conegut,
ara tots lo compremem,
que sempre de Vos serim,
Verge y Mare de Salut.

Lo poble reconegut
de aqueix temps tan dilatat,
pusantse del perdit,
devant de Vos está postrat:
A Vos humilment acut,
perque li san la guita
contra tota malaltia,
Verge y Mare de Salut.
He tercianas y quartanas,
de febre y de tot mal,
en tota nostra dengans
son vos remey cordial:
Sempre vostrestí acat,
ab pretesa singular,
á la que parir voldria:
Verge y Mare de Salut.
Altres miracles vos fetsa,
si voste labor demanem:
als lladres fetsa tenir penj,
destinara als quins reclamem:
En lo mar havem volgut
al qui en Vos ha coniat,
lluaris de troupetat,
Verge y Mare de Salut.
Fornes de Deu es estat
habe de Astoria en Barcelona,
donantli la calura bona,
obchiat lo que ha manat:
Que calre tots fetsa convingut,
ser, lo altar col·locada
vostre imatge instituida
Verge y Mare de Salut.
Puig de tota sua advocada,
tenint per tota mala ciutat
ampara als quins reclamem
Verge y Mare de Salut.

7. Ora pro nobis Sancta Dei Genitrix. 8. Ut digni officium promissionibus Christi.
Omnibus.
Concede nos famulus tuos, quosdam Dominus Deus, perpetua mentis, & corporis acuitate gen-
dere & gloriam Beatae Mariae semper Virginitatis intercessionem a presenti liberari tristitia, & eter-
na perfrui letitia. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

San Gervasi Imp. de Torras, carrer de S. Eusebi núm. 6

GOIGS de Ntra. Sra.

QUE ES VENERA EN LA
EN LA ERMITA
I SE FA LA FESTA PER
DE SETEMBRE, QUE ES

de la SALUT

SUA SANTA CAPELLA,
DEL PAPIOL,
LO SEGON DIUMENGE
LO SANT NOM DE MARIA

Puig amb titol conegut
son dignament venerada:
sian la nostra advocada,
Verge i Mare de Salut.

Son aquell velló sagrat,
Scurat a Gedeon,
dela Santa Pares celebrat
per donar salut al món.
Quant tot estava perdut
en lo Cel fou decretat,
fos vostre titol honorat,
Verge i Mare de Salut.

Lo arcàngel sant Gabriel
amb pretesa singular,
promptament baixà del Cel
venint per anunciar;
Dun tenia previngut
per nosaltres la alegria,
tenint a Vos nit i dia,
Verge i Mare de Salut.

Foren Vos per titular
non cents anys ha, venerada
en sixa església esgrafa
per tradició singular;
Sentim molt lo haver perdut
tant temps vostra companyia,
puig son Vos la nostra guia,
Verge i Mare de Salut.

Los miracles que Vos feu
amb titol tan singular,
nos fan a Vos dedicar,
a la Salut som vobes:
Titol ja no conegut,
ara tots lo compremem,
que sempre de Vos serem.
Verge i Mare de Salut.

V. Ora pro nobis, Sta. Dei Genitrix.

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

ORRMUS. — Concede nos famulos tuos, quesumus Domine Deus, perpetuis mentis et corporis sanitate
gaudere, et gloriosa beatae Maris semper virginis intercessionis a praevidendi liberari tristitia, et
aeterna perfrui laetitia. Per Christum Dominum nostrum. n. Amen.

Lo poble reconegut
de aqueix temps tant dilatat,
pensent-se del perdut,
devant Vos està postat:
A Vos humilment acut,
perque li sian la guia
contra tota malaltia,
Verge i Mare de Salut.

De tercianes i quartanes;
de febres i de tot mal,
en totes nostres desgracies
son Vos remey cordial:
Sempre vostre zel acut,
amb pretesa singular,
a la que parir voldrà,
Verge i Mare de Salut.

Altres miracles Vos feu,
si vostre favor demanen;
als lladres feu tenir peu;
desluran als qui us reclamen:
En lo mar haveu valgut
al qui en Vos ha confiat,
llurant-lo de tempestas,
Verge i Mare de Salut.

Permes de Deu és estat
bisbe de Astorga en Barcelona,
donant-li la euloria bona,
obrint lo que ha estat:
Que entre tots fos convingut
ser en lo altar col·locada
vostre imatge intitulada
Verge i Mare de Salut.

Puig de tota son advocada
tenint per tots males virtut:
amparam als qui us reclama
Verge i Mare de Salut.